

ĐỀ THI CHÍNH THỨC VÀO 10**MÔN: NGŨ VĂN – HÀ NỘI NĂM 2015****BIÊN SOẠN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM****Phần I: (7 điểm)**

Mở đầu một sáng tác, nhà thơ Huy Cận viết:

Mặt trời xuống biển như hòn lửa

Và tác giả khép lại bài thơ bằng bốn câu:

Câu hát căng buồm với gió khơi,

Đoàn thuyền chạy đua cùng mặt trời

Mặt trời đội biển nhô màu mới

Mắt cá huy hoàng muôn dặm khơi.

(Trích Ngữ Văn 9, tập một, NXB Giáo dục 2014)

Câu 1: Ghi tên bài thơ có những câu thơ trên. Từ những câu thơ ấy, kết hợp với hiểu biết về tác phẩm, em hãy cho biết mạch cảm xúc của bài thơ được triển khai theo trình tự nào?

Câu 2: Nêu hiệu quả nghệ thuật của biện pháp tu từ so sánh trong câu thơ: *Mặt trời xuống biển như hòn lửa*.

Câu 3: Chép lại chính xác hai câu thơ liên tiếp trong bài thơ em vừa xác định thể hiện rõ nhất lòng biết ơn của con người với biển cả quê hương.

Câu 4: Viết một đoạn văn ngắn khoảng 12 câu theo cách lập luận diễn dịch có sử dụng phép thế để liên kết và một câu cảm thán, làm nổi bật cảnh đoàn thuyền trở về trong buổi bình minh ở khổ thơ trên (gạch dưới từ ngữ dùng làm phép thế và câu cảm thán)

Phần II (3 điểm)

Dưới đây là đoạn trích trong tác phẩm Những ngôi sao xa xôi của Lê Minh Khuê:

... Vắng lặng đến đáng sợ. Cây còn lại xơ xác. Đất nóng. Khói đen vật vờ từng cụm trong không trung, che đi những gì từ xa. Các anh cao xạ có nhìn thấy chúng tôi không? Chắc có, các anh ấy có những cái ống dòm có thể thu cả trái đất vào tầm mắt. Tôi đến gần quả bom. Cảm thấy có ánh mắt các chiến sĩ dõi theo mình, tôi không sợ nữa. Tôi sẽ không đi khom. Các anh ấy không thích cái kiểu đi khom khi có thể cứ đàng hoàng mà bước tới.

(Trích Ngữ văn 9, tập hai, NXB Giáo dục 2014)

Câu 1: Tác phẩm Những ngôi sao xa xôi được sáng tác trong hoàn cảnh nào?

Câu 2: Điều gì khiến nhân vật “tôi” đến gần quả bom lại cảm thấy không sợ nữa?

Câu 3: Từ đoạn trích trên và những hiểu biết về xã hội, em hãy viết một đoạn văn (khoảng nửa trang giấy thi) trình bày suy nghĩ về thái độ của mỗi người trong mối quan hệ giữa cá nhân và tập thể.

HƯỚNG DẪN GIẢI CHI TIẾT

THỰC HIỆN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM

Phần I:

Câu 1

Ghi tên bài thơ có những câu thơ trên. Từ những câu thơ ấy, kết hợp với hiểu biết về tác phẩm, em hãy cho biết mạch cảm xúc của bài thơ được triển khai theo trình tự nào?

Lời giải chi tiết:

- Bài thơ Đoàn thuyền đánh cá của Huy Cận.

- Mạch cảm xúc của bài thơ được triển khai theo trình tự chuyển đánh cá ra khơi của đoàn thuyền (theo đó là trình tự thời gian từ chiều xuống đến lúc bình minh)

Câu 2

Nêu hiệu quả nghệ thuật của biện pháp tu từ so sánh trong câu thơ: *Mặt trời xuống biển như hòn lửa.*

Lời giải chi tiết:

- Hình ảnh so sánh trong câu thơ giúp người đọc hình dung rõ bức tranh hoàng hôn trên biển vừa tráng lệ, huy hoàng vừa sống động, kì thú.
- Hoàng hôn buông xuống nhưng không gian không chìm vào bóng tối mà rực lên ánh sáng, trên mặt nước lại cháy bùng ngọn lửa.
- Hình ảnh thiên nhiên cũng gợi lên sức sống, không khí hào hứng, náo nức của những ngư dân trong buổi ra khơi đánh cá.

Câu 3

Chép lại chính xác hai câu thơ liên tiếp trong bài thơ em vừa xác định thể hiện rõ nhất lòng biết ơn của con người với biển cả quê hương

Lời giải chi tiết:

Hai câu thơ thể hiện lòng biết ơn của những ngư dân với biển cả quê hương trong bài thơ *Đoàn thuyền đánh cá* là:

Biển cho ta cá như lòng mẹ

Nuôi lớn đời ta tự buổi nào

Câu 4

Viết một đoạn văn ngắn khoảng 12 câu theo cách lập luận diễn dịch có sử dụng phép thế để liên kết và một câu cảm thán, làm nổi bật cảnh đoàn thuyền trở về trong buổi bình minh ở khổ thơ trên (gạch dưới từ ngữ dùng làm phép thế và câu cảm thán)

Lời giải chi tiết:

Vẻ đẹp của cảnh đoàn thuyền đánh cá trở về trong buổi bình minh:

- Đoàn thuyền trở về trong khúc ca khải hoàn *Câu hát căng buồm với gió khơi*.
- Đoàn thuyền trở về trong tư thế hào hùng, chạy đua với thiên nhiên *Đoàn thuyền chạy đua cùng mặt trời*.
- Đoàn thuyền trở về với đầy ắp cá tôm trong cảnh bình minh rạng ngời *Mặt trời đội biển nhô màu mới/Mắt cá huy hoàng muôn dặm phơi*.

Từ đó, vẻ đẹp của con người lao động làm chủ vũ trụ, làm chủ cuộc đời đã hòa với vẻ đẹp của thiên nhiên hùng vĩ, tráng lệ.

Phần II:**Câu 1**

Tác phẩm *Những ngôi sao xa xôi* được sáng tác trong hoàn cảnh nào?

Lời giải chi tiết:

Tác phẩm *Những ngôi sao xa xôi* ra đời năm 1971. Đây cũng là những năm cuộc kháng chiến chống Mỹ diễn ra ác liệt nhất. Máy bay Mỹ ngày đêm ném bom, bắn nát tuyến đường Trường Sơn – tuyến huyết mạch giao thông quan trọng để miền Bắc chi viện sức người, sức của cho miền Nam chống Mỹ.

- Tác giả Lê Minh Khuê từng là nữ thanh niên xung phong trong những năm tháng dữ dội ấy, được chứng kiến những gian khổ, hi sinh cũng như lòng dũng cảm, tâm hồn tuyệt đẹp của tuổi trẻ Trường Sơn. Lê Minh Khuê không ngăn được xúc động và đã viết lên một áng văn nóng bỏng đạn bom mà vẫn mát rượi trữ tình để tôn vinh thế hệ trẻ anh hùng của non sông, đất nước.

- Xuất xứ: Đây là tác phẩm đầu tay của Lê Minh Khuê, rút từ tập truyện ngắn cùng tên.

Câu 2

Điều gì khiến nhân vật “tôi” đến gần quả bom lại cảm thấy không sợ nữa?

Lời giải chi tiết:

Điều khiến nhân vật “tôi” đến gần quả bom lại thấy không sợ nữa chính là nhân vật “tôi” cảm thấy ánh mắt các chiến sĩ đang dõi theo mình. Đây chính là tâm trạng của nhân vật Phương Định – nữ trinh sát mặt đường, trong một lần phá bom. Chi tiết trên đã cho người đọc thấy lòng quả cảm, sự tự trọng của người nữ chiến sĩ anh hùng. Chính điều này giúp cô vượt qua nỗi sợ hãi, dũng cảm chiến đấu.

Câu 3

Từ đoạn trích trên và những hiểu biết về xã hội, em hãy viết một đoạn văn (khoảng nửa trang giấy thi) trình bày suy nghĩ về thái độ của mỗi người trong mối quan hệ giữa cá nhân và tập thể.

Lời giải chi tiết:

Bàn về mối quan hệ giữa cá nhân – tập thể.

- Khẳng định đây là mối quan hệ cần thiết, quan trọng, không thể thiếu với mỗi con người.
- “Con người chính là tổng hòa những mối quan hệ xã hội”, không ai có thể sống cá nhân, đơn lẻ. Nếu mỗi người không biết hòa mình vào tập thể không tạo nên một cộng đồng, xã hội.
- Sức mạnh của mỗi cá nhân hợp lại sẽ tạo nên sức mạnh tập thể lớn lao (dẫn chứng: trong chiến tranh, sức mạnh của nhân dân đã đánh tan quân xâm lược; trong thời bình, nhân dân chung tay góp sức xây dựng đất nước phát triển...) Ngược lại, sức mạnh của tập thể sẽ giúp cho mỗi cá nhân có thêm động lực (dẫn chứng).
- Bài học nhận thức và hành động cho bản thân.